

Chris Kraus

De fabriek van klootzakken

Vertaald uit het Duits door Jan Bert Kanon

SIGNATUUR

2021

1

Soms legt hij zijn handen op mijn schouders en kijkt me bedroefd aan. Hij vertelt me in de simpelste woorden hoe erg hij het vindt wat er is gebeurd en wat er vermoedelijk nog gaat gebeuren.

Maar hij weet helemaal niet wat er is gebeurd.

En nog minder wat er gaat gebeuren.

Hij is een echte hippie, begin dertig misschien, met lange blonde krullen als hij rechts van iemand ligt. Maar als hij links langs mijn bed sloft (om vanuit het raam naar de baby's schuin onder hem te staren), zie ik elke keer met nieuwe verbazing dat ze boven zijn oor een volkomen rond, parelmoerkleurig gat in zijn Botticelli-kapsel hebben geschoren, zo groot als een schoteltje. In het midden ervan glanst een titanium schroef, met een schroefdraad die ergens onder zijn hersenpan eindigt en ervoor zorgt dat zijn schedel niet uit elkaar valt.

De hippie heeft dus zijn eigen sores.

Hij ligt – al weken – naast me, meer Oriënt dan Occident, hij ligt er geduldig te wachten, een versleten tapijt met sporen van India.

Eén zijn met het universum, zegt hij.

Eén zijn met jezelf.

Dat is zijn mantra.

Als de hippie zo af en toe wel uit het één-zijn wordt geslingerd, dan door de baby's die een verdieping lager liggen te doezelen.

En natuurlijk mag je de aanvallen niet vergeten.

Soms, bij de minste tekenen van een eruptie, rijden de verzorgers hem naar buiten. En als ze hem weer terugduwen, is hij urenlang bewusteloos. Ze wurmen dan een slangetje over zijn schroef, die eigenlijk een soort overdrukventiel is. Een van de piepende apparaten slaat aan. En om te voorkomen dat zijn hoofd schade oploopt, wordt

via het slangetje overtollige vloeistof uit zijn hersenpan een plastic beker in gepompt.

De plastic beker is van de nachtzuster. Ze heet Gerda. Haar beker heeft een oor en zwarte Mickey Mouse-koppen op een rode achtergrond. Zodra de beker tot de derde Mickey Mouse vol zit, sluipt nachtzuster Gerda naar ons toe en giet het spul voorzichtig, zonder een druppel te morsen, in een grote thermoskan. Ook de andere vier of vijf schedelbasisfracturen op de afdeling worden door haar afgetapt. Ze kijkt in de plastic bekers en is gelukkig.

Alleen haar mond is dan niet mooi.

Later smokkelt ze de thermoskan het ziekenhuis uit. Met het vocht worden nachtzuster Gerda's kamerplanten gevoed. Dat moet ontzettend vruchtbaar zijn. In de zusterskamer hangen foto's van haar serre op het prikbord. Je ziet een oerwoud van sier- en nuttige gewassen, je kunt er alleen maar respect voor hebben, en daartussen lianen en vergeet-mij-nietjes. Allemaal groen en enorm. Een barokke pracht, zoals nachtzuster Gerda zelf ook een barokke pracht is, breed uitwaaierend en weelderig, en dan nog haar temperament.

En dus is het geen wonder dat nachtzuster Gerda een keer een zelf-geeteelde, tennisbalege tomaat voor de hippie heeft meegenomen, die ze met zijn eigen hersenvloeistof had opgekweekt. Hij at hem met smaak en trots, en wilde mij er, zoals het zijn gewoonte is, ook iets van geven.

Hij is echt een geweldig mens, zoals je je hippies nu eenmaal voorstelt. Bijna iedereen, zelfs mij, tutoyeert hij. Het laat hem koud dat hij geen 'je' terugkrijgt. Een aanspreekvorm in de traditionele zin gebruikt hij niet, geen 'meneer' of 'mevrouw' of zoiets. In het uiterste geval word je '*compañero*' genoemd. Tegen het afdelingshoofd zegt hij 'hoofd-*compañero*'. Vormen stellen niets voor. Ook tegenover namen staat hij totaal anders dan jij of ik. Hij vindt dat je vooral naar je pregnante karaktereigenschappen moet worden genoemd, zoals in Papoea-Nieuw-Guinea, waar je in de loop van je leven drie, vier of zelfs nog meer namen aanneemt, die soms in tegenspraak met elkaar zijn. Dat zegt de hippie. Hij heeft er langere tijd gewoond. En in Australië was hij ook, daar heeft hij naar diamanten gezocht. Later ging hij andere dingen doen, werkte hij op een kleuterschool en

op vliegveld Riem. Daar heeft hij afgelopen jaar de bagage van de Rolling Stones geplunderd – hij heeft nog steeds een paar manchetknopen van ze.

Ik wist natuurlijk niet wie de Rolling Stones waren.

Nu weet ik het wel, want hij heeft een van hun nummers voor me gezongen. Ze zouden hem destijds meteen hebben aangenomen, je weet wel, toen ze voor de St.-Petrus stemmen zochten omdat het halve koor door de bolsjewieken was doodgeschoten (de bassen vooral, natuurlijk).

Hij kan zich niet voorstellen dat je de kamer deelt met iemand die in het tsarenrijk werd geboren. Zelf kan ik het me ook nauwelijks voorstellen.

Toen ik onlangs vanuit de intensive care hiernaartoe werd verplaatst, heeft de hippie me gevraagd hem een naam te geven die me bij hem het eerst te binnen schoot. Ik herinnerde me een bezoek aan het Prado. Daar kopieerde ik toen Francisco Goya's portret van de gedegenereerde Spaanse koningsfamilie, die ook blond en rachitisch was geweest. Dat vertelde ik hem.

Voor hem zijn 'Bourbons' glazen whisky.

Hij heet Mörle. Sebastian Mörle. Ik moet Basti tegen hem zeggen als ik niets karakteristieks aan hem zie.

Ik ben Konstantin Solm. Zei ik. En een dag later al voegde ik eraan toe (heel onverschillig, een kringetje rook van mijn vredespijp) dat veel mensen me kennen als Koja.

De hippie antwoordde dat ik voor hem niet Koja was. En Konstantin Solm had helemaal niets met mij uit te staan.

Roestige spijkers.

Kou.

Afstand.

Dat was ik.

Maar ook een schitterend mens.

Hij maakt je echt aan het lachen met dat soort zinnen. Tien keer per dag fluistert zijn in Chiemgau uitgebeten stem wat een schitterend mens ik ben, hoewel hij me 'fij fijn' vindt en aanstoot neemt aan mijn manier van praten. Die is hem te Baltisch, geloof ik, niet vulgair genoeg, en die past beter in een eenpersoonskamer, waarin ik

echter vanzelfsprekend zou zwijgen. Misschien dat ze me daarom in een kamer met twee bedden hebben gestopt. Om mijn tong los te maken. Dat zou best kunnen.

Maar ik praat niet. Bijna altijd laat de hippie zijn woorden de vrije loop. Mijn leeftijd schrikt hem niet af om zijn helaas meestal simpele woord tot mij te richten. Ik ben het oor van zijn heel weinige zorgen. De ziekenkamer noemt hij vol huiselijke genegenheid 'ons plekje'. Hij dankt het universum omstandig voor elk koud melkpapje dat ze hem na zijn aanvallen te drinken geven. En hij maakt er geen enkel probleem van dat ik bij de oorlog was betrokken. Nooit vraagt hij wat ik in de oorlog heb gedaan. In alle schepselen ziet hij tekenen van de komende wereldvrede, ook in mij. Sinds hij weet dat ik ooit champagne heb gedronken met David Ben-Goerion (en ook nog eens aan zijn glas nipte), deelt hij mijn standpunt over de kwestie Israël in het algemeen en over Golda Meir in het bijzonder, in elk geval over haar voornaam, die werkelijk schitterend is. Daarover zijn we het eens.

Het spijt hem dan wel weer hoe ik over marihuana denk (een nog mooiere voornaam voor deze zo bedwelmende minister-president, vind ik).

Zonder drugs voelt de hippie zich niet compleet.

Hij heeft nachtzuster Gerda daarom een kunstig verpakte tip gegeven hoe ze aan hennepplantjes komt. En ze hebben elkaar begrepen.

Soms neemt ze foto's van de stekjes mee, foto's die ze natuurlijk niet in de zusterskamer kan ophangen. En soms neemt ze niet alleen de foto's mee, maar het hele met een rotgang omhoogschietende groene spul. De hippie biedt me dan het harshoudende, veelbladige, in Zwabische buitenwijkbloembakken en door zijn cerebrospinale uitvloeisels bemeste botanische product aan, dat ik natuurlijk niet accepteert, net zomin als alle extracten.

'Ben je bekend met hasj?'

'Ik ben bekend met hasj.'

'Je bent bekend met hasj, compañero?'

Ik antwoord nooit op vragen die worden herhaald, en dus zegt de hippie na een tijdje: 'Dat iemand als jij bekend is met hasj!'

'Hoezo?'

'Dat is net zoiets als dat ik keizer Wilhelm ken.'

Een paar dagen geleden heeft de hippie met nachtzuster Gerda bijna plechtig op een paar van de blaadjes zitten kauwen. Het was twee uur 's ochtends. Haar zware lijf schommelde op zijn bed heen en weer, tegen de schouder van de Bourbon-achtige hippie bewegend, en ik kon door het geknars moeilijk in slaap komen.

Toch moet ik zeggen dat een mens het slechter had kunnen treffen. Veel slechter. Bijvoorbeeld met een van die gekken die in Frankfurt warenhuizen in de fik steken en tegen Vietnam demonstreren en gewoon overal tegen zijn. Mijn kamergenoot met zijn ruige bos haar is helemaal nergens tegen. Omdat het tegen-alles-zijn het één-zijn in de weg zit. Hij gelooft in het goede. Niet in het beste, wat ideologen doen. Maar in het goede. Net als Mahatma Gandhi.

Zijn belangstelling voor het goede in mij is oprecht, dat zie je aan veel details. Als ik bijvoorbeeld bezoek heb (zelf heeft hij bijna nooit bezoek), luistert hij met grote ogen naar wat er wordt gezegd, komt zelfs als een huisdier dichterbij alsof hij, omdat hij toevallig naast me ligt, een deel van mijn geschiedenis is. Ik denk dat het een goede hippietraditie is om zich de lotsbeschikkingen op het strand waar ze aanspoelen toe te eigenen.

De hippie kan zijn oren gewoonweg niet geloven.

Zodra het bezoek de deur uit is, vraagt hij me of ik hem alles wil uitleggen, zijn ogen gevuld door spontane emotie, door een breed en diep gevoel. Hij denkt dat zijn belangstelling gunstig uitpakt voor het projectiel dat ik in me draag. Onder mijn schedeldak, bekneld in mijn hersenschors, in dit protoplasmatische wezen uit miljoenen en miljoenen neuronen. Een vrij klein kaliber van 7,65 millimeter, dat ik soms meen te zien als ik mijn ogen dichtdoe. Als een scheepsromp deint het op de oceaan van mijn gedachten en herinneringen. Zinkt niet. Doet geen pijn. Kan niet worden geborgen.

Niet te opereren, zegt de jonge arts in opleiding. Een Griek, trouwens, die enigszins vissenooft (zoals ze in Chiengau zeggen). Wees maar blij dat het 1974 is, meneer Solm. Met hersenvliesontstekingen wisten we drie jaar geleden nog geen raad.

Tegen mij is dokter Papadopoulos vriendelijk omdat hij me triest vindt.

Ik moet je eerlijk zeggen, Ev, dat ik ook echt een triest mens ben geworden. Ik denk dat ik altijd triest ben, maar het is niet dat ik dat merk, want grote triestheid heeft niks van doen met mijn normale toestand, vertroebelt die dus niet, maar ligt er mijlenver onder, en er misschien ook wel boven, zodat ik altijd gelijkmoedig en vrolijk overkom, en ik begrijp best dat je me niet kunt schrijven, dat begrijp ik. Maar ik moet je schrijven, ook al vermoed ik dat ik waarschijnlijk nooit meer iets van je zal horen, en op dit moment, nu ik dit hier opschrijf, zien ze jouw stilte beslist niet aan mij af.

Met mij gaat het goed, hoe dan ook.

Ik kan praten, zij het een beetje langzaam. In het beste geval maak ik een bedachtzame indruk. Ik kan rechtop zitten en eet meer zoete dingen dan vroeger. Het liefst pure suiker, samengeperst in de kleine kristallijne klontjes die als onweer boven mijn niet te opereren scheepsromp knetteren als ik ze krakend verpulver. De smaakreceptoren zijn door het projectiel compleet door elkaar geslingerd. Mijn linkeroog is er vier dioptrieën op achteruitgegaan, maar het rechter is nog prima, en ik kan nog alles lezen, al moet ik wel een bril hebben. Niet zo raar als je halverwege de zestig bent. Om te lopen heb ik een kruk nodig plus drie minuten de tijd om bij de wc te komen. Soms vertel ik over jou, Ev. En als ik over jou vertel, vergeet de hippie de baby's die beneden hem liggen te krijsen. Maar dat duurt maar even, want ik zeg alleen het hoognodige.

Zodra zijn toestand het toelaat, trekt de jonge man zijn afgedragen, tot op de draad versleten badjas aan. Hij schiet in zijn pantoffels, die zijn voeten amper houvast bieden, en schuifelt naar de kraamafdeling beneden. Daar pompt hij zijn hart vol met het naamloze leven dat zich elke dag weer bruisend aandient. Soms wil hij me meenemen. Maar ik zou er niets aan hebben. Hij werpt graag een blik in de helverlichte terraria waarin de zuigelingen als maden liggen, omkranst door blinkend vertrouwen, liefde en hoop. Meestal doet hij niets anders dan in de gangen zitten, zwangere vrouwen tijdens het puffen observeren en aan in techniek geïnteresseerde vaders uitleggen hoe zijn titaniumschroef werkt. Zo nu en dan steelt hij een paar geboortekaartjes die aan de muren hangen en neemt ze mee naar ons onvolprezen plekje boven. Dan laat hij me de foto's van de gezichten van de moeders zien

die hem herinneren aan orgieën in Zuid-Frankrijk.

Of hij verbaast zich over de namen van de baby's.

'Max. Hoe kun je zo'n ventje nou Max noemen? Hoe moet het vruchtje nou tot een individu uitgroeien? Heeft hij niet een vurig temperament? Moet je kijken hoe hij naar je loert. Ik zou hem "Op je hoede" noemen. Vind je niet?'

Je kunt je voorstellen hoe moeilijk het op zulke momenten voor me is om altijd maar gelijkmoedig en vrolijk over te komen. Hoezeer mijn grote triestheid toch wel van doen heeft met mijn normale toestand. Hoe dichtbij Anna lijkt. Hoe aanwezig. En hoe de triestheid me omklemt met haar kleine vuist.

Kinderen heeft de hippie niet. Dat doet hem pijn. En mij hoor je er niet over hoe het is om kinderen te hebben gehad. Volgens hem kun je helemaal geen kinderen hebben. Net zomin als manchetknopen. De dingen zoeken hun eigen wereld uit. Niet omgekeerd.

Hadden we Anna maar 'Op je hoede' genoemd.

De hippie respecteert mijn triestheid. Door de bezoekjes kan hij een paar dingen verklaren. Vooral door de bezoekjes van de rechers. En van het bedrijf kwam er ook een stel. Zelfs na zo'n lange tijd hebben ze nog vragen vanwege een of andere futiliteit. Ik dacht altijd dat ze die dingen lieten rusten.

Maar zo is het niet.

Je hebt je nog geen enkele keer laten zien, Ev. Dat begrijp ik. Geen telefoontje. Geen brief. Ik begrijp het. Wie is degene die nu zo vertrouwd is met je adem? Die zijn gezicht op jouw lijf legt, op jouw sleutelbeen, en je ribben telt, net als toen, weet je nog? Weet je nog, Ev? Dadelijk komt de reden waarom ik je schrijf, de godvergeten reden waarom ik aan deze lange brief ben begonnen.

Nu dus.

Want op een dag, toen mijn door het projectiel gevloerde geheugen door oude weet-je-nog's waadde, stond Hubsi plotseling in de kamer.

Je gelooft het niet.

Eerst dacht ik dat het een herinnering was die zich plotseling de kamer binnenmaterialiseert. Zo is dat immers vaak. Maar hij was het echt, en hij vulde de hele deuropening met zijn imposante, natte

trenchcoat. Druppels vielen van zijn hoed, en pas door het plasje dat zich onder hem vormde, werd ik me ervan bewust dat het buiten regende.

Aangezien Hub slechts een vochtig silhouet was in het passe-partout van de deuropening en geen woord zei, richtte de hippie in zijn bed zich op en vroeg met meer dan gewone vriendelijkheid: ‘Wie zoek je, compañoero?’

Hubsi kun je niet compañoero noemen. Dat is nou eenmaal onmogelijk. Je kunt hem zelfs ook niet Hubsi noemen.

Hij stopte zijn handen in zijn jaszakken, nou ja, zijn hand. Hij heeft er immers nog maar een. Dat vergeet ik steeds. Hij verplaatste zijn gewicht geen centimeter onze kant op. Hij beheerst nog altijd de lichaamstaal, een taal die de hele wereld verstaat. En op een andere manier kan hij zich ook niet uiten.

‘Jij kunt er ongetwijfeld niets aan doen, Koja,’ siste hij, ‘dat je een kamer deelt met zo’n figuur.’ Pas zijn stem gaf zijn aanwezigheid de nodige diepgang en dito dreiging. ‘Maar leg alsjeblieft aan die langharige aap uit wat er met het treurige restant van die vlechtjes van hem gebeurt als hij nog één keer “jij” tegen me zegt.’

Ik keerde me om naar mijn perplexe kamergenoot en vertelde hem dingen die je over Hub en het intieme ‘jij’ en hun onderlinge relatie moest weten.

‘Dat is uw broer?’ Van schrik viel de hippie uit zijn rol en sprak me met u aan.

‘Hubert Solm,’ zei ik knikkend. ‘U mag onder geen beding Hubsi tegen hem zeggen.’

‘Nee, nee. Ik zal “sir” zeggen!’

En dan zijn we alleen, sir Hub en ik. We schuifelen als twee verminkte insecten naar een manshoge vensterruit op de gang. Achter de ruit een sluier van zilverkleurige hagelslierten die alles doet samenvloeien zoals in zo’n moderne autowasstraat. Ik pak hem niet bij zijn resterende linkerarm, en dat kan ook niet, want eronder zitten een hoed en een aktetas geklemd. Met mijn kruk duurt het een eeuwigheid voor we bij de golvende ramen zijn. Ervoor staat een gelamineerd tafeltje met droogbloemen. En een mand met ziekenhuisappels.

We gaan zitten.

Een man wiens ene arm is geamputeerd en iemand met een kogel in zijn kop. Opgeteld zijn we meer dan honderddertig jaar oud, hebben we vier benen, drie armen en één vrouw. (Een hospitaal maakt je niet alleen bewust van de vluchtigheid van het bestaan, maar ook van het tempo ervan; in dancings bijvoorbeeld merk je helemaal niet hoe snel je minder wordt.)

Ze hebben Hub correct behandeld, maar nu is hij hier omdat hij zijn gevangenisstraf moet uitzitten. Hij praat nog steeds niet, en ik weet ook niet wat ik moet zeggen. Hij had gezworen dat hij me nooit meer wilde zien, maar nu ziet hij me dan toch, en wat hij ziet lijkt hem niet te bevallen.

‘Het spijt me dat dat gebeurd is,’ mompelt hij.

‘Zeg gewoon wat je wilt.’

‘Het spijt me,’ herhaalt hij.

‘En waarom zie je er helemaal niet uit alsof het je spijt?’

‘En nu speel je de vermoorde onschuld.’

‘De vermoorde onschuld?’

‘Verdraai mijn woorden niet.’

Hij is geen spat veranderd. Hij is grof en heeft een hoge dunk van zichzelf, een fossiel van zichzelf, van zijn versteende kop tot aan zijn voeten.

‘Goed,’ gaat hij verder, ‘je verdraait mijn woorden niet. Maar ik weet dat het zal gebeuren. Jij zult ze verdraaien.’

‘Oké,’ zeg ik.

‘Jij hebt toch alles al gewonnen?’

‘Gewonnen? Moet je me zien. Jouw vrienden hebben me in mijn hoofd geschoten.’

‘Dat zijn niet mijn vrienden. Dat zijn jouw vrienden. En door jouw vrienden zit ik straks ook in de bak.’

Buiten roffelend, rumoerend, borrelend water, en binnen in mij zie ik stille zalen, volgestouwd met kunstwerken. Dat museum in Syracuse, kun je je dat nog herinneren? Die prachtige paarsgekleurde top van de Etna, hoog boven alles uit.

‘Hoe gaat het met Ev?’ vraagt hij even later, alsof hij gedachten kan lezen.

‘Ze heeft zich hier nooit laten zien.’

‘Ze zal zich nog wel laten zien. Zij heeft ook alles gewonnen.’
‘Ben jij hier om over winnen te praten?’
‘Ik heb je altijd beschermd, Koja. Ik had je onder mijn hoede.’
‘In jouw handen.’
‘Onder mijn hoede. Want daar gaat het in een familie om.’
Hij glimlacht, op zijn kille, wanhopige manier.
‘Maar nu is alles besmeurd. Ik ben besmeurd. Jij. Onze eer. Alles.’
‘Onze eer. Laat me niet lachen. Wat is onze eer nou helemaal?’
‘Trouw.’
‘Schei uit.’
‘Onze eer is trouw. Nietwaar?’
‘Je bent hier vast niet gekomen om met mij over de ss te praten.’
‘Weet je nog dat we een keer bij Heydrich in zijn kantoor zaten? Helemaal in het begin? Hij wist heel goed hoe dat moest, mensen inschatten. Hij had een neus voor scherp verstand en karakter.’
‘Karakter, Hubsi?’
‘Ja. Niet echt nodig in ons beroep, natuurlijk. Maar toch. Hij vertelde me later dat hij je had gekozen om je intelligentie, niet om je karakter.’
‘Bij jou was het kennelijk net andersom.’

Zijn gezicht verraadt niets van zijn gevoelens. Hij laat zich niet beleedigen, zelfs op zijn lippen zie je geen reactie – ze liggen ondanks de regen roerloos als aangespoelde zeereptielen te drogen. Oud is hij geworden, oud en grijs, ouder en grijzer dan zijn negenenzestig jaar. Maar wanneer hij opstaat, zie ik dat hij zich nog altijd als in een arena kan bewegen. Hij buigt zich voorover naar zijn kleine, doorweekte aktetas, opent hem behendig (behendig voor iemand met één arm) en haalt een roestbruine A4-envelop tevoorschijn. Hij legt hem voorzichtig voor mij op het tafeltje en gaat weer zitten.

Hij snuift terwijl hij een blik op de envelop werpt.

‘Ev moet het weten,’ hoor ik.

Wat moet Ev weten, Uwe Onverdraaglijkheid? Maak jezelf toch niet zo interessant, zit er niet bij als een kind van twaalf met een kikker op je knieën om aan mij te laten zien hoe je hem opblaast.

Ik luister naar de eindeloze regen, hoor tegelijkertijd de stilte van Syracuse, die zeker twintig jaar geleden is, ach, wat was dat mooi, en

ten slotte zegt hij: 'Ik heb niks aan de rechtbank laten zien. Dat gaat ze niks aan. Maar Ev moet het wel weten.'

Zonder in de envelop te kijken weet ik nu wat erin zit. Van de fruitschaal voor me pak ik gedachteloos een van de rode ziekenhuisappels, een Edelborsdorfer, lijkt me, in elk geval een renet.

'Waag het niet,' fluistert Hubsi bijna vriendelijk.

In de seconden dat ik over de glanzende rode schil van de renet wrijf, moet ik aan jou denken, Ev. Ik zie je niet zoals in Syracuse, maar ik zie je zoals ik je als kind heb gezien, een ontzettend mager meisje uit de duistere prehistorie, met grote sabeltandtijgertanden die bijten in wat ze maar te pakken krijgen, natuurlijk net als Sneeuwvitje ook in de appel, onze heilige familiegraal. En ook een keer in mijn arm omdat ik je vasthield en in de boeien wilde slaan, want jij was de rover en ik de gendarme, en toen ik zei, bijna bewusteloos van de pijn met jou als een murene in mijn vlees, dat je niet zo hard mocht bijten, liet je los en zei lachend: 'Maar ik ben een rover, en rovers mogen alles, en je huid smaakt ook nog eens zo vreemd, je moet je eens wassen.'

'Leg hem weer terug,' fluistert mijn broer.

Ik leg de appel niet terug, maar bijt er met sabeltandtijgerkracht in, en op hetzelfde moment is het alsof mijn complete persoonlijke geschiedenis van gebeurtenissen en ogenblikken als de regen voor me, als de regen van een reëel leven dus, ruisend op me neerdaalt. Mijn broer rukt de vrucht uit mijn hand, slingert hem woedend weg richting drankautomaat, mijn god, moet je dat zien, en dan hoor ik ook nog verwensingen over mijn ongeoorloofde consumptie, en hoe lang ik daar ook mag hebben gezeten en in de spleetjes van zijn van haat vervulde zwarte ogen heb gestaard, opeens staat de hippie naast ons en geeft me de aangebeten appel terug.

'Wat doet de sir nou met je?'

Ik schud driftig mijn hoofd, verder niets, hoewel ik er niet driftig mee mag schudden, zie niets door het gordijn van mijn tranen en bijt nog een keer in het stevige vruchtvlees.

'Als je er nog één keer in bijt!' dreigt Hub me.

'Maar waarom mag uw broer niet in een appel bijten?' vraagt de hippie verbaasd, en Hub blaft dat het niet zijn zaak is.

De hippie spreekt dat tegen: 'Hij moet vitamines hebben.'

'Vort, ingerukt, terug naar de kamer!'

'Dit hier is een oord voor schitterende mensen, dus misschien kunt ú beter gaan.'

Ook al is de hippie helemaal nergens tegen, hij is toch op een beangstigende manier tegen Hub.

'Wilt u zeggen,' vraagt die spottend, 'dat ik geen schitterend mens ben?'

'Ik wil zeggen dat u nu beter kunt gaan, anders gebeurt er iets vreselijks.'

'O ja? En wat is dat vreselijke dan?'

'Dan roep ik nachtzuster Gerda.'

In de stilte die ontstaat hoor je enkel mijn malende kaken, want ik werk geleidelijk aan de hele rottige appel naar binnen, en de boosheid van mijn broer zwelt met elke hap verder aan.

'Luister even goed, mietje,' zegt Hub tegen de hippie. 'U moet eens nadenken over het woord "schitterend". U moet eens even heel lang nadenken wat het woord "schitterend" met mensen als die daar te maken heeft!'

'Uw broer heeft een goed karma.'

'Karma? Wat moet dat dan wel zijn?'

'En misschien kan ik maar beter nadenken over het woord "mietje".'

'Als u met karma de ziel bedoelt, de onsterfelijke, de van de Heilige Geest doordrenkte ziel, dan zeg ik: die man heeft er geen. Hij heeft geen hart. Hij is een monster!'

'Je moet echt een beetje dimmen, compañero!'

'Alstublieft, Basti, houdt u zich erbuiten,' mompel ik bezorgd en met volle mond terwijl de vingers van mijn broer beginnen te dribbelen, zelfs de vingers die zijn weggeblazen.

De hippie vindt het wel genoeg: om elk contact met Hub af te breken doet hij de ademhalingsoefening die daarbij past. Hij heeft dat in een ashram geleerd, waar ze hem ook hebben uitgelegd hoe je van stenen brood bakt. Hij sluit zijn ogen, komt overeind en spreidt zijn armen.

Hub snauwt me toe: 'Laat die hersenloze hier de bruine envelop zien. Laat maar eens zien hoe "schitterend" je bent.'

'Basti, ga maar naar de kamer, alstublieft. Ik kom zo, oké?'

‘Juist ja, nu begin je over iets anders! Nu begin je over iets anders omdat je niet wilt vertellen dat je alles en iedereen hebt verraden.’

De armen van de hippie vallen omlaag. ‘Wie moet, neem me niet kwalijk, de *compañero* dan wel hebben verraden?’

‘Ja, Koja, vertel maar eens wie je hebt verraden.’

‘De hele wereld.’

‘De hele wereld?’

‘Een ander woord voor alles en iedereen!’

‘Ik wist het wel!’

‘Wat?’

‘Je verdraait ze! Mijn woorden! De woorden uit mijn mond!’

‘Nee, ik herhaal jouw miserabele woorden. Ik herhaal gewoon wat je wilt horen. De hele wereld heeft van mij te lijden! Tevreden?’

‘Ja, ironie is het enige wapen waarover je beschikt. Maar wij hebben voor de vrijheid gevochten en tegen het absolute kwaad. Wij hebben ervoor gevochten dat een sukkel als hij hier zijn Boeddha kan navolgen en dat-ie onze kinderen met drugs kan vergiftigen.’

‘Dat is een belediging, sir,’ doet de hippie zijn beklag.

‘Ik zeg de waarheid. Dat is alles. Ik heb altijd alleen de waarheid gezegd, en daarom ga ik naar de gevangenis. Jij, Koja,’ wendt hij zich tot mij, ‘jij hebt gelogen en verraden en verkocht, en nu denken figuren als hij hier dat je de onschuld zelve bent. Dat je mag wegrotten. Je hebt zelfs Großpaping verraden.’

‘Dat is niet waar.’

‘Negentienvijf heb jij verraden.’

‘Is niet waar.’

‘Annus mirabilis!’

‘Nee!’

‘Jij waagt het om voor mijn ogen een appel te vreten, varken dat je bent!’

‘Hou op!’

‘En zelfs die sloerie van je heb jij verraden.’

Hij is zo dicht bij mijn gezicht dat ik met mijn kruk uithaal naar zijn kin, met een voor een kreupele misschien onverwachte bruusheid. Er klinkt een knisperend geluid, zachtjes wel, alsof iemand gedroogde bloemen fijnwrijft. Over jou had hij niets mogen zeggen, Ev. Niet zo. Hij tuimelt achterover, struikelt over de stoel, gooit zijn

arm ergens heen, maar niet naar de juiste plek, valt neer als een boom, slaat tegen de vloer en blijft ineengedoken tegen de ruit liggen, dubbel gehoekt, met de regen als decor.

‘Nachtzuster!’ krijst de stem van de hippie, maar voor hij er ‘Gerda!’ op kan laten volgen, staat Hub al weer, schudt even zijn arm, als een olifant zijn slurf, en komt op me af. Ik zie alleen dat de hippie hem de weg verspert, met gebaren die smeken om geen geweld te gebruiken, en dan schiet zijn hoofd, zijn mooie Dürer-hoofd met de bleekheid van het olieverfschilderij uit 1498, achterover, en ik denk dat de titanium schroef daar onmogelijk tegen kan, en opeens staan er mensen die er daarnet misschien ook al stonden, maar die op een ondubbelzinnig signaal hebben gewacht, en wat kan op deze plek nou ondubbelzinniger zijn dan een hersenpatiënt die om hulp schreeuwt?